

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Rapport

Datum:
2022-01-17

Diarienummer:
UBN- 2021- 06888

Handläggare:
Ingrid Holström

Lokala programråd – förslag till förändringar

Innehåll

1.	Bakgrund och uppdrag.....	3
1.1	Tidigare uppdrag och rapport.....	3
1.2	Uppdrag 2021.....	3
2.	Programråd i styrdokumentet	3
3.	Resultat från genomlysning 2020	4
4.	Utredning 2021	4
4.1	Gymnasieskolans uppdrag till utredning.....	4
4.2	Redovisning av samtliga programråd	5
4.3	Utbildningsnämndens roll i programråden.....	5
4.4	Andra samarbetsorganisationer	6
4.5	Behov och intresse av gemensamma programråd.....	6
4.5.1	Befintliga gemensamma program	6
4.5.2	Resultat av kartläggning av branschernas syn på gemensamma programråd samt branschernas övriga synpunkter på programråden.....	6
4.5.3	Resultat av kartläggning av skolornas syn på gemensamma programråd samt skolornas övriga synpunkter på programråden	7
4.5.4	Resultat av kartläggning av utbildningsnämndens ledamöters syn på gemensamma programråd samt ledamöternas övriga synpunkter på programråden.....	8
4.5.5	Sammanställning av för- och nackdelar med gemensamma programråd	9
4.5.6	Resultat av kartläggning av vuxenutbildningens syn på gemensamma programråd	9
4.5.7	Förslag på gemensamma programråd	10
4.6	Lärlingsutbildningens frågor i programråden.....	11
4.6.1	Nätverk för erfarenhetsutbyte om lärlingsutbildning.....	11
4.7	Introduktionsprogrammets frågor i programråden	11
4.8	Gymnasiesärskolans frågor i programråden.....	12
4.9	Förslag för att utveckla arbetssätt och struktur i programråden.....	12
5.	Sammanfattning av utredningens förslag	13
	Bilaga 1. Sammanställning över program, gymnasieskolor och programråd.....	14
	Bilaga 2. Sammanställning över antal programråd vid gymnasieskolorna i Uppsala.....	16
	Bilaga 6. Utbildningsnämndens ledamöter utsedda till programråden	17
	Bilaga 7. Förslag till struktur och arbetssätt för programråden	18
	Bilaga 8. Förslag till gemensam dagordning för programråden. Används även som mall för att föra protokoll.....	19

Bilagor 3-5: enkät till branscher, skolor och ledamöter redovisas separat.

1. Bakgrund och uppdrag

1.1 Tidigare uppdrag och rapport

I utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2019 fick gymnasieutskottet i uppdrag att belysa hur programråden fungerar för att se hur programrådets roll och uppdrag kan tydliggöras för att stärka yrkesprogrammets kvalitet och attraktivitet.

Ett nämndinitiativ lämnades in under utbildningsnämndens sammanträde den 7 oktober 2020 om att programrådets arbete borde utvärderas genom ”en inventering och beskrivning av de olika programråden, deras arbete, aktivitet och resultat genom en presentation till nämnden. I utvärderingen bör också ingå hur återkopplingen sker till nämnden, dels från de politiska representanterna, och dels från närvarande tjänstemän från utbildningsförvaltningen.”

Gymnasieskolans ledning besvarade nämndinitiativet genom att redovisa uppdraget om genomlysning från verksamhetsplanen 2019. Genomlysningen presenterades i ”Svar på nämndinitiativ om programråd” (UBN-2020-08444).

1.2 Uppdrag 2021

Utbildningsförvaltningens gymnasieledning fick i verksamhetsplanen för 2021 i uppdrag (5.3) att stärka yrkesprogrammets attraktivitet bland annat genom utveckling av samarbetet i programråden. I denna rapport redovisas förslag till hur samarbetet i programråden kan utvecklas.

Rapporten behandlar endast frågor som berör lokala programråd – inte de nationella programråden. I rapporten benämns de lokala programråden som programråd.

2. Programråd i styrdokumentet

Programråden regleras i *Gymnasieförordningen (2010:2039), kap 1 8§*:

”För yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska det finnas ett eller flera lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv. ”

Skolverket anger att programrådets roll är att utveckla och stärka yrkesprogrammen utifrån lokala förutsättningar och behov genom att vara ett forum där skola och arbetsliv möts för att diskutera och samverka. De lokala programråden ska ha representanter från arbetsliv och skola. De lokala företagen ska ges möjlighet att påverka utbildningens innehåll så att det anpassas till det lokala näringslivets behov.

För yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen regleras de så kallade yrkesråden i *Förordning om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning (2016:937), 17-18 §§*:

” 17 § För regionalt yrkesvux ska det finnas ett eller flera yrkesråd för samråd mellan företrädare för utbildningen och arbetslivet. Ett yrkesråd får vara gemensamt för flera utbildningar. Det får även vara gemensamt med motsvarande funktion inom gymnasieskolan.

18 § Yrkesrådet ska medverka till att utveckla samverkan mellan utbildning och arbetsliv och bidra till ett lärande i arbetslivet med hög kvalitet. Yrkesrådet ska bistå kommunerna med att belysa behoven i arbetslivet och med att ordna platser för arbetsplatsförlagt lärande i utbildningen. Yrkesrådet ska också medverka vid uppföljning och utvärdering av den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen.”

3. Resultat från genomlysning 2020

Genomlysningen visade att:

- Samtliga kommunala skolor har programråd för sina utbildningar. Någon skola saknar programråd för enstaka inriktning.
- Det finns förtroendevalda politiker utsedda till samtliga kommunala programråd.
- branschen och skolan ser tre huvudsyften med programråden: diskussion om och organisation av APL, kvalitetsutveckling av utbildningen och skapa Good will mellan parterna.

Gymnasieledningen föreslog i rapporten till utbildningsnämnden i december 2020 (UBN-2020-08444) att:

- Samtliga huvudmän för en gymnasial utbildning bjuds in till samtliga råd
- Programråden även omfattar gymnasiesärskolan
- IM-programmen finns representerade där det är relevant
- Lärlingsprogrammen finns representerade där det är relevant
- Arbetet med programråden blir en del av skolornas och huvudmannens dokumenterade systematiska kvalitetsarbete.
- Rutinen för upprättande av protokoll ses över och efterföljs
- Gymnasieutskottet regelbundet tar del av protokollen samt lyfter relevanta frågor på dagordningen
- Dialog förs med Vuxenutbildningen för att kartlägga behovet av gemensamma programråd.

Ovanstående punkter bedömdes behöva utredas ytterligare och är utgångspunkten för de förslag som presenteras i denna rapport.

4. Utredning 2021

4.1 Gymnasieskolans uppdrag till utredning

- Konkretisera och ge förslag utifrån förslagen från rapporten i december 2020 (se förslagen under 3).
- Komplettera den tidigare genomlysningen med en kartläggning av de fristående skolornas programråd.
- Se över skolornas behov och intresse av samverkan i gemensamma programråd där flera skolor deltar.
- Se över branschernas behov och intresse av samverkan i gemensamma programråd.
- Se över behovet av ett programråd för lärlingsutbildningarna.

Syftet är att hitta förslag som kan:

- Utveckla branschernas engagemang och närvaro i programråden
- Utveckla utbildningsnämndens engagemang och närvaro i programråden
- Utveckla strukturer för programråden

Utredningen har bestått av faktainsamling bland annat genom:

- granskning av programrådets protokoll,
- intervjuer med företrädare från gymnasieskolor med yrkesprogram och rektorer vuxenutbildning,
- enkäter till rektorer gymnasieskolor med yrkesprogram, branscher och till programråden utsedda ledamöter i utbildningsnämnden,
- samt träffar med utsedd referensgrupp med representanter från kommunala gymnasieskolor med yrkesprogram.

4.2 Redovisning av samtliga programråd

I bilaga 1 visas en förteckning över samtliga gymnasieskolor, kommunala och fristående, och skolornas programråd. I bilaga 2 redovisas antalet programråd.

Det finns totalt 38 programråd för Uppsalas gymnasieskolor varav 20 programråd där kommunala skolor ingår. Till flera av programråden anger skolorna att det är svårt att få branschorganisationerna att delta. I många programråd deltar företag där skolan har APL-platser vilket kan leda till att det är svårt att föra diskussioner om hela branschens kompetensbehov.

Inom några program har skolorna inlett ett samarbete med gemensamma programråd.

4.3 Utbildningsnämndens roll i programråden

I enkätsvaren framgår det att utbildningsnämndens ledamöter har ett behov att hålla sig uppdaterad av både branschens behov och vad skolorna kan erbjuda med syfte att sedan kunna fatta politiska beslut om de kommunala skolornas utbud samt att kunna svara på Skolinspektionens remisser om ansökningar om nya fristående gymnasieskolor och utökning av befintliga gymnasieskolor.

I enkätsvaren framfördes bland annat att det är viktigt att ”hemkommun perspektivet” kan lyftas i programråden. Det innebär att nämndens ledamöter önskar få en inblick i alla elevers skolgång och deras chans till arbete efter avslutad yrkesutbildning, oavsett vilken huvudman som bedriver utbildningen.

Det finns endast utsedda ledamöter till en fristående skolas programråd. Det finns inget i gymnasieförordningen som anger att nämnden är skyldiga att utse ledamöter som ska delta i de fristående skolornas programråd. Flera fristående gymnasieskolor önskar dock representation av förtroendevalda politiker i programråden. Även från branscherna framförs samma önskemål.

Av utbildningsnämnden utsedda ledamöter till programråd redovisas i bilaga 6.

4.4 Andra samarbetsorganisationer

Flera av skolorna ingår i andra samarbeten tillsammans med branschen. Det gäller exempelvis:

- Vård- och omsorgscollege
- Motorbranschcollege
- ETG College (för utbildningar inom elteknik)
- Teknikcollege

Collegebildningarna, där endast skolor som är certifierade ingår, tar ofta upp liknande frågor som de lokala programråden hanterar, exempelvis branschens behov av arbetskraft, marknadsföring, innehållet i undervisningen. Det har framkommit att det ibland kan vara förvirrande och även upplevas som dubbelarbete att ha båda typerna av organisationer i de fall då samtliga skolor ingår i både collegebildningen och i ett gemensamt programråd.

4.5 Behov och intresse av gemensamma programråd

För att undersöka behovet och intresset av att bilda gemensamma programråd genomfördes en enkätundersökning i oktober 2021, se bilaga 3-5. Enkäterna skickades ut till enhetsrektorerna med yrkesprogram, branschorganisationer och till de av utbildningsnämndens ledamöter som är utsedda att representera nämnden i programråden. Syftet var att ta reda på om gemensamma programråd skulle vara en väg att kunna öka deltagandet från branschen och förtroendevalda politiker. Även andra frågor om programråden ställdes i enkäterna. Svaren från enkäterna redovisas under 4.5.2 – 4.5.4.

4.5.1 Befintliga gemensamma program

Inom några områden samarbetar gymnasieskolorna och anordnar gemensamma programråd. Det är:

- Barn- och fritidsprogrammet, båda inriktningarna ingår i programrådet – samtliga gymnasieskolor samt kommunal vuxenutbildning deltar.
- Vård- och omsorgsprogrammet, - samtliga gymnasieskolor, kommunal vuxenutbildning samt extern vuxenutbildning ingår.
- Hantverksprogrammet, inriktning Frisör, barberare, hår och makeupstylist – två fristående gymnasieskolor deltar.

Dessutom har samarbete mellan gymnasieskolorna inletts inom även andra program som exempelvis el- och energiprogrammet inriktning elteknik och bygg- och anläggningsprogrammet inriktning måleri.

4.5.2 Resultat av kartläggning av branschernas syn på gemensamma programråd samt branschernas övriga synpunkter på programråden

En lista över kontaktuppgifter till branschorganisationer togs fram av näringslivsenheten. Det visade sig dock vara svårt att nå lokala företrädare för branscherna. Många enkäter skickades istället till nationella organisationer som uppgav att de inte kunde svara på enkäten utifrån att de inte deltog eller inte hade kännedom om de lokala programråden i Uppsala. Totalt skickades enkäten ut till 51 mottagare. Endast 15 enkätsvar inkom.

I 11 av enkätensvaren angav branschen att de föredrog *ett programråd per gymnasieskola*. En anledning som angavs var att många gånger tas specifika frågor tas upp som endast berör den enskilda skolan vilket riskerar att bli ointressant för deltagare från andra skolor.

4 svarande angav att de föredrog *ett gemensamt programråd* där samtliga gymnasieskolor som anordnar yrkesprogrammet deltar. En anledning som angavs var att det behövs ett samlat grepp om kompetensförsörjningen inom branschen.

I enkätensvaren från **branscherna** framfördes följande övriga synpunkter om programråden:

- under rubriken vad branschen kan bidra med till programråden:
 - Lägesbeskrivning och framtidsspaning/långsiktigt perspektiv – branschens framtida behov av arbetskraft - dimensionering av utbildningsplatser
 - Bidra till innehållet i utbildningen – inflytande över utbildningen – förväntningar från arbetslivet
 - APL och företagsbesök
 - Stötta lärare
 - Rekrytering till utbildningen – bidra i marknadsföring
- under rubriken övriga synpunkter:
 - Det är företagen på orten som ska delta i de lokala programråden – inte branschorganisationerna
 - Ser gärna ett råd sammansatt av branschföreträdare, politiker, tjänstepersoner och skolan
 - Värdefullt när skolpolitiker deltar i råden
 - Colledgebildningarna är viktiga – samarbete mellan programråden och colledgebildningarna är nödvändiga
 - Yrkesråd i hela regionen kan vara bra – kan eventuellt komplettera lokala programråd på varje skola
 - Behövs tydliga mål och syften för programrådets möten
 - Mycket varierande kvalitet på programråden – inte alltid så stort intresse från skolorna sida.

4.5.3 Resultat av kartläggning av skolornas syn på gemensamma programråd samt skolornas övriga synpunkter på programråden

En enkät skickades ut till rektor på samtliga gymnasieskolor med yrkesprogram, totalt 16 skolor. Flera av skolorna anordnar flera olika yrkesprogram och även flera inriktningar inom yrkesprogrammet. Rektorerna ombads att skicka in ett svar per yrkesprogram och inriktning. Totalt kom det in 41 enkätsvar från 9 skolor.

I 18 av svaren angav rektor att hen föredrog *ett programråd per gymnasieskola*. Anledningarna som angavs var bland annat att utbildningen endast finns på en skola, att det kan bli svårt med den rådande konkurrenssituationen mellan skolorna, programmet har olika inriktningar vilket ger svårigheter att dela erfarenheter samt att de företag som deltar på programrådet tar även emot skolans elever på APL vilket ger en koppling mellan skolan och företaget.

17 svarande angav att de föredrog *ett gemensamt programråd* där samtliga gymnasieskolor som anordnar yrkesprogrammet deltar. Anledningarna som angavs var bland annat att det sparar tid för företagen och förtroendevalda och det är nödvändigt med deras deltagande i råden, det finns många gemensamma frågor att behandla, skolorna behöver hjälpas åt att sprida kunskap till företagen om vikten av

APL och om hur utbildningen är upplagd samt ett gemensamt behov av att se över antalet utbildningsplatser.

I enkätsvaren från **gymnasieskolorna** framfördes följande övriga synpunkter om programråden:

- Går utmärkt att hålla programrådsmöten digitalt
- Saknar deltagande från nämnden – ofta bara en av två utsedda ledamöter som deltar på programrådets möten
- Svårt att få företag/branschföreträdare som deltar
- Även svårt att få deltagare från bransch på regionala råden
- Varit svårt att anordna programråd under pandemin – många branscher drabbade och har inte kunnat prioritera deltagande i råden
- Finns starka och stabila råd med god representation från branschen
- Positivt med collegebildningar

4.5.4 Resultat av kartläggning av utbildningsnämndens ledamöters syn på gemensamma programråd samt ledamöternas övriga synpunkter på programråden

En enkät skickades ut till de ledamöter i utbildningsnämnden som är av nämnden utsedda att representera nämnden i programråden. Från de 22 utsedda ledamöterna inkom 9 enkätsvar.

3 ledamöter föredrog *ett programråd per gymnasieskola*. Anledningarna som angavs var bland annat att det är enklare att jobba mot en skola, att det skiljer sig vilka företag som behöver delta beroende på vilka inriktningar skolorna har samt att det är enda möjligheten eftersom det åligger huvudmannen att ordna programråd.

6 ledamöterna föredrog *ett gemensamt programråd* där samtliga gymnasieskolor som anordnar yrkesprogrammet deltar. Anledningarna som angavs var bland annat att det är mer effektivt, fler synpunkter kan förväntas komma fram, att det ger möjlighet till erfarenhetsutbyte, ger större chans att branschen deltar, ger bättre samordning, blir enklare för förtroendevalda att delta samt bra att ”hemkommunperspektivet” lyfts.

I enkätsvaren från **utbildningsnämndens ledamöter** framfördes följande övriga synpunkter om programråden:

- Inbjudningar måste komma i god tid – helst inför varje terminsstart
- Har inte fått inbjudan till programrådet
- Har inte deltagit pga tidsbrist
- Pandemin har påverkat att det inte anordnats programråd och även deltagandet på råden
- Frågorna är ofta mycket konkreta och ligger långt från nämndens horisont
- Varierar hur mycket protokollen från råden rapporteras in
- Verkar finnas ett missnöje från råden hur kommunen hanterar frågor och önskemål från råden
- Det behövs tjänstemän som driver och administrerar råden
- Viktigt att få med branscherna
- Överväg att ta med näringslivsenheten och arbetsmarknadsförvaltningen i det fortsätta arbetet

4.5.5 Sammanställning av för- och nackdelar med gemensamma programråd

Nedan listas för- och nackdelar med gemensammaprogramråd. Synpunkterna har dels hämtats från enkätsvaren dels från intervjuer.

Fördelar:

- Färre möten att delta i för branschorganisationerna och dess företag, kan leda till bättre deltagande.
- Samlat grepp om kompetensförsörjning
- Många frågor är gemensamma som exempelvis branschens behov av arbetskraft, branschens behov av kompetens, utveckling av kursinslag,
- Bra att kunna samordna skolorna APL-tiderna så att de inte sammanfaller vilket gör att det kan bli brist på APL-platser. Undantag för skolor som anordnar utbildningen som lärlingsutbildning vilket innebär att eleverna är på sina praktikplatser under hela läsåret.
- Färre möten att delta i för förtroendevalda. Flera skolor önskar att förtroendevalda deltar i programråden. Svårt att tillgodose detta behov om alla skolor har egna programråd för varje program.

Nackdelar:

- Kan uppstå en konkurrenssituation om APL-platser mellan skolorna.
- Specifika frågor tas upp som endast berör den enskilda skolan. Riskerar att bli ointressant för deltagare från andra skolor.
- Skolor som har helt olika yrkesutgångar (olika inriktningar) kan uppleva att det inte blir så intressant att lyssna på skolor med andra inriktningars behov och intressen. Branscherna kan skilja sig mycket åt (exempelvis inom Barn- och fritidsprogrammet där yrkesutgångarna är mot skola och förskola respektive fritidssektorn.
- Branscherna/företagen behöver kunna förstå varje skolas upplägg av utbildning, APL-perioder m.m. vilket kan bli svårt när flera skolor deltar i ett gemensamt råd.

4.5.6 Resultat av kartläggning av vuxenutbildningens syn på gemensamma programråd

Intervjuer har genomförts med rektor för den kommunala vuxenutbildningen och med den kommunala huvudmannens rektor för de externa utbildningsanordnarna för vuxenutbildning (upphandlade utbildningar). Båda rektorerna var intresserade av att deras skolenheter ska kunna ingå i gemensamma programråd. Den kommunala vuxenutbildningen samt den externa utbildningsanordnaren ingår redan i det gemensamma programrådet för Vård- och omsorg. Den kommunala vuxenutbildningen ingår redan idag i programråden för Barn- och fritid samt Restaurang och livsmedel (kockutbildning). Det samarbetet föreslås fortsätta.

Förslag att:

- den kommunala vuxenutbildningen och de externa utbildningsanordnarna erbjuds att på sikt ingå i de programråd som är relevanta för dem, men till en början endast i de pilotprojekt för gemensamma programråd som föreslås under 4.4.8.
- ledamöter från arbetsmarknadsnämnden erbjuds att delta på samma villkor som ledamöter från utbildningsnämnden.

4.5.7 Förslag på gemensamma programråd

Den samlade bedömningen utifrån enkätsvar och intervjuer är att samtliga som svarat anser att det är nödvändigt att branscherna deltar i programråden. Samtliga önskar också deltagande från förtroendevalda politiker. För att kunna göra det möjligt för branschföreträdare och förtroendevalda politiker att delta föreslås därför att gemensamma programråd bildas inom några områden.

Följande program har redan fungerande gemensamma programråd där samtliga skolenheter eller så gott som samtliga skolenheter ingår, dessa förslås fortsätta att fungera som gemensamma programråd och att samtliga skolenheter bjuds in att delta:

- **Barn- och fritidsprogrammet**, båda inriktningarna ingår i programrådet – samtliga gymnasieskolor samt kommunal vuxenutbildning deltar.
- **Vård- och omsorgsprogrammet**, - samtliga gymnasieskolor, kommunal vuxenutbildning samt extern vuxenutbildning ingår.

Även **Hantverksprogrammet**, inriktning Frisör, barberare, hår och makeupstylist – där två fristående gymnasieskolor deltar, fungerar som ett gemensamt programråd.

För vissa program och de branscher som de är kopplade till är det en fördel om gemensamma programråd bildas. Där det redan finns ett gemensamt programråd för de kommunala skolorna är det önskvärt att även de fristående gymnasieskolorna samt den kommunala och externa vuxenutbildningen bjuds in att delta. I vissa fall har redan ett arbete påbörjats för att samverka i gemensamt programråd. Till dessa programråd bör de fristående gymnasieskolorna och de externa utbildningsanordnarna inom vuxenutbildningen bjudas in för att delta i ett bildande av ett gemensamt programråd. Huvudmannen för fristående skolor kan alltid avstå att delta i gemensamma programråd och istället fortsätta att ha ett eget programråd för skolan.

I enkätsvaren går det att utläsa att rektorer, branschföreträdare och förtroendevalda anser att det är en fördel för vissa specifika yrkesprogram att ett gemensamt programråd bildas. I vissa fall har redan ett samarbete påbörjats. Det är huvudmannens ansvar att anordna programråd för varje yrkesprogram men det finns inget som hindrar att det finns ett samarbete med gemensamma programråd där flera huvudmän samarbetar. I förordningen för vuxenutbildningens yrkesråd anges att ett yrkesråd får vara gemensamt för flera utbildningar och att det även får vara gemensamt med motsvarande funktion inom gymnasieskolan.

Utifrån ovanstående föreslås att ett pilotprojekt startar där samtliga skolenheter inom ungdomsgymnasiet och vuxenutbildningen bjuds in för att bilda:

- ett gemensamt programråd för **Försäljnings- och serviceprogrammet**.
- ett gemensamt programråd för **El- och energiprogrammet, inriktning elteknik**.
- ett gemensamt programråd för **Bygg- och anläggningsprogrammet, inriktning måleri**.

Pilotprojektet att bilda de tre nya gemensamma programråden inleds i januari 2022 och utvärderas i november-december 2023. Utifrån erfarenheterna av försöket beslutas om de gemensamma programråden ska permanentas eller avvecklas samt om fler gemensamma programråd ska bildas. Om det under denna tid finns intresse från andra lokala programråd, än de tre föreslagna samt de två befintliga gemensamma programråden, att utveckla samarbetet med andra skolor och med vuxenutbildningen är det naturligtvis möjligt och positivt.

För vissa program och inriktningar har utredningen visat att det en fördel att behålla programråd kopplade till en skola. Det gäller exempelvis program och inriktningar som endast erbjuds på en skola. Även i andra fall finns ett gemensamt intresse från branscher, företag och skolor att behålla de skolvisa programråden tills vidare. Det kan komma att omprövas efter att pilotprojektet är utvärderat.

4.6 Lärlingsutbildningens frågor i programråden

Frågeställningen är hur lärlingsutbildningens specifika frågor ska kunna tas om hand i ett programråd och om det behövs ett separat lärlingsråd.

Under utredningen har det framkommit att något specifikt lärlingsråd inte behövs. De skolor som erbjuder programmet som lärlingsutbildning föreslås istället ingå i de befintliga programråden. Exempelvis ingår Uppsala Yrkesgymnasium Ekeby:s lärlingsutbildningar i de flesta fall redan idag i de befintliga programråd som antingen finns på skolan (Restaurang och livsmedelsprogrammet och Hotell- och turismprogrammet) eller på andra skolors programråd (exempelvis på Uppsala Yrkesgymnasium Jälla eller i det gemensamma programrådet för Barn- och fritidsprogrammet). Lärlingsutbildningens frågor glöms dock ofta bort och deras specifika frågor tas inte upp på dagordningen.

Förslag att:

- de skolor som erbjuder programmet som lärlingsutbildning bjuds in till de befintliga programråden.
- frågor som är specifika för lärlingsutbildningen läggs in som en stående punkt i programrådets dagordning.

4.6.1 Nätverk för erfarenhetsutbyte om lärlingsutbildning

Ett arbete med att skapa ett nätverk för erfarenhetsutbyte för rektorer och lärare som är verksamma inom lärlingsutbildningar har redan påbörjats. I nätverket kommer samtliga kommunala gymnasieskolor och den kommunala vuxenutbildningen att ingå. Nätverket som under 2021 haft svårt att träffas på grund av pandemin får i uppdrag att skapa träffar för utbyte under 2022.

4.7 Introduktionsprogrammets frågor i programråden

Frågeställningen är hur introduktionsprogrammen yrkesintroduktion (IMY) och individuellt alternativt (IMA) specifika frågor ska kunna tas om hand i ett programråd. Syftet med att introduktionsprogrammen uppmärksammas i programråden är att exempelvis att synliggöra elevgruppen för branschen, behovet av praktik och diskussion med branschen om vilka delar som bör ingå i ett lokalt yrkespaket inom IMY för att göra eleverna anställningsbara. Dessa frågor glöms ofta bort och deras specifika frågor tas inte upp på dagordningen för programråden.

Förslag att:

- frågor som är specifika för introduktionsprogrammen (IMA och IMY) läggs in som en stående punkt i programrådets dagordning.

4.8 Gymnasiesärskolans frågor i programråden

Frågeställningen är hur gymnasiesärskolans specifika frågor ska kunna tas om hand i ett programråd. Syftet med gymnasiesärskolans deltagande i programråden är att exempelvis att synliggöra elevgruppen för branschen, vad kan eleverna klara av och kan bidra med på en arbetsplats, behovet av praktik och information om gymnasiesärskolans lärlingsutbildning.

Utredningen har efter kontakt med de gymnasiesärskolor som erbjuder nationella program (Fyrisskolan GS, Uppsala Yrkesgymnasium Jälla GS och Emanuelgymnasiet) kunnat konstatera att det inte finns behov av särskilda programråd för gymnasiesärskolan. Däremot behöver gymnasiesärskolans program och de gymnasiesärskolor som de anordnas vid på sikt delta i ett relevant programråd. Både Fyrisskolan GS och Emanuelgymnasiets skolledning är positiva till att ingå i ett pilotprojekt för försäljning- och service.

Förslag att:

- ett pilotprojekt skapas i januari 2022 där gymnasiesärskolor som erbjuder det nationella programmet för administration, handel och varuhantering bjuds in att delta i det föreslagna gemensamma programrådet för försäljning- och service. Pilotprojektet utvärderas under november-december 2023, för att se om gymnasiesärskolans behov har kunnat tillgodoses genom deltagande i ett gemensamt programråd med en stående punkt på dagordningen eller om det behövs andra åtgärder.
- efter att pilotprojektet är utvärderat utreds andra nationella program för att se om det är lämpligt att de ingår i ett programråd.
- på sikt läggs frågor som är specifika för gymnasiesärskolan in som en stående punkt i programrådets dagordning i de fall gymnasiesärskolan deltar.

Nationella program inom gymnasiesärskolan som i nästa steg kan bli aktuella att ingå i ett programråd:

- Programmet för fordonsvård och godshantering – inom rekonditionering
- Programmet för fastighet, anläggning och byggnation - inom fastighetskötsel
- Programmet för skog, mark och djur - inom lantbruk

4.9 Förslag för att utveckla arbetsätt och struktur i programråden

Utredningen har visat att det finns behov av att utveckla programrådets arbetsätt och ta fram strukturer för att underlätta deras arbete. I bilaga 8 redovisas de förslag som föreslås att fungera som riktlinjer för de kommunala skolornas programråd och rekommendation för de fristående skolornas programråd. I förslagen används begreppet programråd även för gemensamt programråd om inte annat anges. En mall för dagordning (se bilaga 9) har tagits fram utifrån de protokoll från programråden som redovisats till utbildningsnämnden samt utifrån det behov som framkommit genom enkäter och intervjuer.

5. Sammanfattning av utredningens förslag

Ett pilotprojekt startar där samtliga skolenheter inom ungdomsgymnasiet och vuxenutbildningen bjuds in för att bilda:

- ett gemensamt programråd för **Försäljnings- och serviceprogrammet**. Till programrådet bjuds även de gymnasiesärskolor skolor som erbjuder det nationella programmet för administration, handel och varuhantering.
- ett gemensamt programråd för **EL- och energiprogrammet, inriktning elteknik**.
- ett gemensamt programråd för **Bygg- och anläggningsprogrammet, inriktning måleri**.

Pilotprojektet att bilda de tre nya gemensamma programråden inleds i januari 2022 och utvärderas i november-december 2023.

Följande program har redan fungerande gemensamma programråd där samtliga skolenheter eller så gott som samtliga skolenheter ingår, dessa förslås fortsätta att fungera som gemensamma programråd och att samtliga skolenheter bjuds in att delta:

- **Barn- och fritidsprogrammet**, båda inriktningarna ingår i programrådet – samtliga gymnasieskolor samt kommunal vuxenutbildning deltar.
- **Vård- och omsorgsprogrammet**, - samtliga gymnasieskolor, kommunal vuxenutbildning samt extern vuxenutbildning ingår.

Ledamöter från arbetsmarknadsnämnden erbjuds att delta i de gemensamma programråden på samma villkor som ledamöter från utbildningsnämnden.

De skolor som erbjuder programmet som lärlingsutbildning och introduktionsprogrammet yrkesintroduktion bjuds in till de befintliga programråden och frågor som är specifika för lärlingsutbildningen respektive introduktionsprogrammet läggs in som en stående punkt i programrådets dagordning.

En samordnare för programråden utses inom utbildningsförvaltningen för att bistå programråden.

Bilaga 1. Sammanställning över program, gymnasieskolor och programråd

Program/inriktning	Skolor som anordnar programmet/inriktningen	Programråd vid respektive skola	Anmärkning
Bygg- och anläggningsprogrammet			
Husbyggnad	Praktiska gymnasiet, UYG Jälla, UYG Ekeby-lärling, Bergstrands gymnasium, Yrkesgymnasiet - lärling	1. UYG Jälla och UYG Ekeby. 2. Praktiska gymnasiet för husbyggnad samt måleri. 3. Bergstrands gymnasium för husbyggnad samt mark och anläggning. 4. Yrkesgymnasiet.	
Måleri	Praktiska gymnasiet, UYG Jälla, UYG Ekeby – lärling	1. Samarbete gemensamt programråd UYG Jälla, UYG Ekeby och Praktiska gymnasiet.	Samarbete inlett med gemensamt programråd UYG Jälla; UYG Ekeby och Praktiska gymnasiet.
Anläggningsfordon	UYG Jälla	1.UYG Jälla	
Plåtslageri	UYG Jälla	1.UYG Jälla	
Mark och anläggning	UYG Ekeby – lärling Bergstrands gymnasium	(Bergstrands: ingår i BA husbyggnad)	
Barn- och fritidsprogrammet		1.Gemensamt programråd för samtliga skolor och för båda inriktningarna.	
Fritid och hälsa	Grillska gymnasiet		
Pedagogiskt och socialt arbete	Katedralskolan, UYG Ekeby – lärling		
El- och energiprogrammet			
Dator- och kommunikationsteknik	Grillska gymnasiet, NTI gymnasiet	1.NTI gymnasiet	Grillska gymnasiet planerar att starta ett programråd.
Elteknik	Praktiska gymnasiet, UYG Jälla	1.Gemensamt programråd UYG Jälla och Praktiska gymnasiet.	Samarbete inlett med gemensamt programråd UYG Jälla och Praktiska. Svårt att få deltagare från branschen.
Fordons- och transportprogrammet			
Personbil	Praktiska gymnasiet, UYG Jälla, UYG Ekeby – lärling, Bergstrands gymnasium, Yrkesgymnasiet - lärling	1.UYG Jälla och UYG Ekeby. 2. Praktiska gymnasiet personbil samt	

		karosseri och lackering. 3. Bergstrands gymnasium 4. Yrkesgymnasiet.	
Karosseri och lackering	Praktiska, UYG Jälla	(ingår i FT personbil)	
Lastbil och mobila maskiner	UYG Jälla	1.UYG Jälla	
Transport	UYG Jälla, UYG Ekeby – lärling, Bergstrands gymnasium	1.UYG Jälla och UYG Ekeby. 2. Bergstrands gymnasium	
Försäljnings- och serviceprogrammet åk 1 /Handels- och administrationsprogrammet åk 2-3			
Handel och service	Thoren Business School, Celsiusskolan, Ellen Fries gymnasium, Praktiska gymnasiet, UYG Ekeby – lärling, Yrkesgymnasiet – lärling	1.Celsiuskolan, Ellen Fries gymnasium och UYG Ekeby har ett gemensamt programråd. 2. Praktiska gymnasiet 3. Yrkesgymnasiet	
Hantverksprogrammet			
Frisör, barberare och hår- och makeupstylist	Realgymnasiet, Drottning Blankas gymnasieskola, Grilliska Gymnasiet, Yrkesgymnasiet -lärling,	1.Grillska gymnasiet och Yrkesgymnasiet har ett gemensamt programråd. 2.Realgymnasiet 3.Drottning Blanka	
Florist	Praktiska gymnasiet	1.Praktiska gymnasiet	
Övriga hantverk	UYG Ekeby – lärling	1.UYG Ekeby	
Hotell- och turismprogrammet	UYG Ekeby – även lärling	1.UYG Ekeby	
Industritekniska programmet			
Svetsteknik	Praktiska gymnasiet	1.Praktiska gymnasiet	Svårt att få deltagare från branschen.
Naturbruksprogrammet			
Djurvård	Realgymnasiet, UYG Jälla	1.Realgymnasiet djurvård, hästhållning samt naturturism. 2. UYG Jälla	
Hästhållning	Realgymnasiet, UYG Jälla	(Realgymnasiet – ingår i NB djurvård)	UYG Jälla: vilande programråd.
Lantbruk	UYG Jälla	1.UYG Jälla	
Skogsbruk	UYG Jälla	1.UYG Jälla	
Restaurang- och livsmedelsprogrammet			
Kök och servering	UYG Ekeby – även lärling	1.UYG Ekeby	
Bageri och konditori	UYG Ekeby – även lärling	1.UYG Ekeby	
VVS- och fastighetsprogrammet			

VVS	Praktiska gymnasiet, UYG Jälla, Yrkesgymnasiet – lärling	1. Praktiska gymnasiet 2. UYG Jälla 3. Yrkesgymnasiet	Svårt att få deltagare från branschen.
Fastighet	UYG Ekeby – lärling	1. UYG Ekeby	
Vård- och omsorgsprogrammet	Cultus gymnasium, Lundellska skolan, Yrkesgymnasiet - lärling	1. Gemensamt programråd för samtliga skolor.	Även Vård- och omsorgscollege

UYG Jälla= Uppsala Yrkesgymnasium Jälla

UYG Ekeby= Uppsala Yrkesgymnasium Ekeby

Bilaga 2. Sammanställning över antal programråd vid gymnasieskolorna i Uppsala

1. Bygg- och anläggningsprogrammet, husbyggnad: UYG Jälla och UYG Ekeby
2. Bygg- och anläggningsprogrammet, husbyggnad samt måleri: Praktiska gymnasiet
3. Bygg- och anläggningsprogrammet, husbyggnad samt mark och anläggning: Bergstrandsgymnasium
4. Bygg- och anläggningsprogrammet, husbyggnad: Yrkesgymnasiet
5. Bygg- och anläggning, måleri: gemensamt programråd för UYG Jälla, UYG Ekeby och Praktiska gymnasiet.
6. Bygg- och anläggningsprogrammet, anläggningsfordon: UYG Jälla
7. Bygg- och anläggningsprogrammet, plåtslageri: UYG Jälla
8. Barn- och fritidsprogrammet, fritid och hälsa och pedagogiskt och socialt arbete: gemensamt programråd för Grilliska gymnasiet, Katedralskolan, UYG Ekeby – lärling
9. El- och energiprogrammet, dator- och kommunikationsteknik: NTI gymnasiet
10. El- och energiprogrammet, elteknik: gemensamt programråd för Praktiska gymnasiet och UYG Jälla
11. Fordons- och transportprogrammet, personbil: UYG Jälla och UYG Ekeby (här ingår även karosseri och lackering)
12. Fordons- och transportprogrammet, personbil: Praktiska gymnasiet (här ingår även karosseri och lackering)
13. Fordons- och transportprogrammet, personbil: Bergstrandsgymnasium
14. Fordons- och transportprogrammet, personbil: Yrkesgymnasiet
15. Fordons- och transportprogrammet, lastbil och mobila maskiner: UYG Jälla
16. Fordons- och transportprogrammet, transport: UYG Jälla och UYG Ekeby
17. Fordons- och transportprogrammet, transport: Bergstrandsgymnasium
18. Försäljnings- och serviceprogrammet (Handels- och administrationsprogrammet), handel och service: gemensamt programråd för Celsiusskolan, Ellen Fries gymnasium och UYG Ekeby
19. Försäljnings- och serviceprogrammet (Handels- och administrationsprogrammet), handel och service: Praktiska gymnasiet
20. Försäljnings- och serviceprogrammet (Handels- och administrationsprogrammet), handel och service: Yrkesgymnasiet
21. Hantverksprogrammet, frisör, barberare och hår- och makeupstylist: gemensamt programråd för Grilliska gymnasiet och Yrkesgymnasiet
22. Hantverksprogrammet, frisör, barberare och hår- och makeupstylist: Realgymnasiet
23. Hantverksprogrammet, frisör, barberare och hår- och makeupstylist: Drottning Blankas gymnasieskola
24. Hantverksprogrammet, florist: Praktiska gymnasiet
25. Hantverksprogrammet, övriga inriktningar: UYG Ekeby

26. Hotell- och turismprogrammet: UYG Ekeby
27. Industritekniks programmet, svetsteknik: Praktiska gymnasiet
28. Naturbruksprogrammet, djurvård: UYG Jälla
29. Naturbruksprogrammet, djurvård, hästhållning samt naturturism: Realgymnasiet
30. Naturbruksprogrammet, lantbruk: UYG Jälla
31. Naturbruksprogrammet, skogsbruk: UYG Jälla
32. Restaurang- och livsmedelsprogrammet, kök och servering: UYG Ekeby
33. Restaurang- och livsmedelsprogrammet, bageri och konditori: UYG Ekeby
34. VVS- och fastighetsprogrammet, VVS: Praktiska gymnasiet
35. VVS- och fastighetsprogrammet, VVS: UYG Jälla
36. VVS- och fastighetsprogrammet, VVS: Yrkesgymnasiet
37. VVS- och fastighetsprogrammet, fastighet: UYG Ekeby
38. Vård- och omsorgsprogrammet: gemensamt programråd för Cultus gymnasium, Lundellska skolan och Yrkesgymnasiet.

Bilaga 6. Utbildningsnämndens ledamöter utsedda till programråden

Barn- och fritidsprogrammet

Dima Sarsour (S) och Gabriella Lange (M)

Bygg- och anläggningsprogrammet

Jonas Segersam (KD) och Ludvig Arbin (L)

El- och energiprogrammet

Lage Hedin (M) och Erik Wahlström (MP)

Fordons- och transportprogrammet

Petri Läthteenmäki (S) och Fredrik Hultman (M)

Handels- och administrationsprogrammet

Daniel Rogozinski (V) och Lage Hedin (M)

Hantverksprogrammet

Emma von Aller (V) och Alexander Palm (KD)

Hotell- och turismprogrammet

Henry Montgomery (S) och Christopher Lagerqvist (M)

Restaurang- och livsmedelsprogrammet

Pavlos Cavelier (S) och Christopher Lagerqvist (M)

VVS- och fastighetsprogrammet

Hanna Victoria Mörck (V) och Fredrik Hultman (M)

Vård- och omsorgsprogrammet

Agneta Boström (S) och Olle Romlin (C)

Idrott

Jan-Åke Carlsson (S) och Olle Romlin (C)

Teknikprogrammet

Susanne Engström (MP) och Jonas Segersam (KD)

Yrkesplugget

Petri Lähteenmäki (S) och Christopher Lagerqvist (M)

Naturbruksprogrammet

Ulrik Wärnsberg (S) och Anna Johansson (C)

Bilaga 7. Förslag till struktur och arbetsätt för programråden

- samtliga programråd vid kommunala gymnasieskolor och i de gemensamma programråden träffas 1 gång per termin. Mötena ska infalla under januari-februari och september - oktober varje år.
- rektor är sammankallande i varje programråd.
- i de gemensamma programråden utses en rektor från någon av de deltagande gymnasieskolorna till sammankallande i rådet.
- programråden följer en gemensamt framtagen dagordning.
- programråden för protokoll utifrån en framtagen mall.
- programråden utser en ansvarig i programrådet för att föra protokoll.
- protokoll sparas av utsedd protokollförare på utforareskola.uppsala.se. Det är den plats som används för frågor som berör både fristående och kommunala skolor.
- representanter från personal och elever utses till programråden.
- relevanta frågor från programråden lyfts till gymnasieutskottet av gymnasiechef en gång per termin, förslagsvis i mars och november.
- relevanta frågor från programråden lyfts till utbildningsnämnden av gymnasiechef en gång per termin som en informationspunkt, förslagsvis i april och december.
- de skolor som anordnar yrkesprogrammet som lärlingsutbildning ingår i relevant programråd. För att säkerställa att lärlingsutbildningens behov tillgodoses läggs en stående punkt in på dagordningen.
- introduktionsprogrammet yrkesintroduktion och de skolor som de anordnas vid ingår i relevant programråd. För att säkerställa att introduktionsprogrammets behov tillgodoses läggs en stående punkt in på dagordningen.
- introduktionsprogrammet individuellt val (IMA) ingår i de programråd som skolenheten som anordnar IMA anser vara relevant. Kan även delta vid vissa tillfällen i programråden efter behov.

- frågor läggs in om programrådets arbete i skolornas systematiska kvalitetsuppföljning. Gymnasieskolans ledning utformar uppföljningen.
- inom utbildningsförvaltningen utses en samordnare för programråden för att bistå programråden.

Bilaga 8. Förslag till gemensam dagordning för programråden. Används även som mall för att föra protokoll.

Ordförande: rektor

Protokollskrivare:

1. Presentation av mötesdeltagarna
2. Val av mötessekreterare och justeringsman
3. Genomgång av förra mötets protokoll
4. Information från skolan/skolorna
 - elevantal, antal per inriktning, avhopp, byten
 - antal som tar yrkesexamen från utbildningen
 - allmänt om nuläget på skolan/skolorna
 - information från elevrepresentanterna
 - skolans utrustning/maskinpark
5. Lärlingsutbildning – specifika frågor
6. Gymnasiesärskolan – specifika frågor – endast programrådet för Försäljnings- och serviceprogrammet
7. Introduktionsprogrammen IMA och IMY– specifika frågor
8. Branschens förväntningar och krav
 - nyheter från branschen
 - behov av nyrekrytering i branschen
 - behov av yrkesutgångar
9. APL-frågor
 - innehållet i undervisningen på arbetsplatsen
 - bedömning och betyg
 - handledarutbildning
10. Marknadsföringsaktiviteter
 - öppet Hus på skola
 - besöksdagar på gymnasieskola/PRAO på gymnasieskola

- gymnasiemässa
 - yrkesexpo
 - yrkes-SM
 - sociala medier
 - branschtidningar
 - annan yrkesinformation
11. Behov av fortbildning för skolpersonal inom branschområdet
 12. Övriga frågor
 - internationell praktik
 13. Nästa möte